İran İstihbaratının Güncel Dönüşümü: Rejim Güvenliği, Karşı-İstihbarat ve Rusya-Çin Etkisi

Şevval Durak

Siyaset ve Strateji Platformu Stayjeri

Özet

Bu çalışma, İran İslam Cumhuriyeti'nin güncel istihbarat yapısını; rejim güvenliği, karşı-istihbarat, bölgesel güvenlik politikaları ve Rusya ile Çin'le geliştirilen stratejik ilişkiler çerçevesinde incelemektedir. İran'ın istihbarat sistemi, İstihbarat ve Güvenlik Bakanlığı (MOIS) ile İslam Devrim Muhafızları Ordusu'nun (IRGC) istihbarat yapılanması başta olmak üzere çok merkezli bir güvenlik mimarisine dayanmaktadır. Çalışmada özellikle İran-İsrail istihbarat rekabetinin İran'ın karşı-istihbarat politikaları üzerindeki etkisi ele alınmaktadır. Bunun yanında Rusya ile gelişen askeri ve güvenlik işbirliği ile Çin'in teknoloji, uydu sistemleri ve siber kapasite alanlarındaki rolü incelenmektedir. Çalışmanın temel argümanı, İran'ın istihbarat sisteminin yalnızca geleneksel insan istihbaratına dayalı bir yapı olmaktan çıkarak karşı-istihbarat, siber kapasite, teknolojik istihbarat ve uluslararası güvenlik ortaklıklarını bir araya getiren daha karmaşık bir yapıya doğru dönüştüğüdür. Bu dönüşüm, İran'ın bir yandan rejim güvenliğini koruma çabasını sürdürürken diğer yandan değişen bölgesel ve küresel güvenlik ortamına uyum sağlamaya çalıştığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: İran, istihbarat, MOIS, Devrim Muhafızları, karşı-istihbarat, İsrail, Rusya, Çin, siber istihbarat, Ortadoğu.

Giriş

İstihbarat, devletlerin güvenlik politikalarının şekillendirilmesinde ve karşı karşıya oldukları tehditlerin önceden tespit edilmesinde temel araçlardan biridir. Çağdaş güvenlik ortamında istihbarat faaliyetleri yalnızca bilgi toplama ve analiz süreçleriyle sınırlı kalmamakla birlikte karşı-istihbarat, siber güvenlik, elektronik istihbarat, uydu teknolojileri ve yapay zekâ destekli veri analizi gibi farklı alanları da kapsamaktadır. Bu dönüşüm, özellikle uzun süreli güvenlik rekabetlerinin yaşandığı Ortadoğu'da istihbarat kurumlarının devlet politikaları içerisindeki önemini daha da artırmaktadır.

İran bu dönüşümün dikkat çekici örneklerinden biridir. İran İslam Cumhuriyeti'nin güvenlik mimarisi, klasik bir istihbarat teşkilatının ötesinde, farklı askeri ve güvenlik kurumlarının bir arada faaliyet gösterdiği çok katmanlı bir yapı ortaya koymaktadır. İstihbarat ve Güvenlik Bakanlığı (MOIS) ile İslam Devrim Muhafızları Ordusu'nun istihbarat yapılanması bu sistemin temel aktörleri olmakla birlikte farklı güvenlik ve kolluk birimleri de iç güvenlik ve istihbarat faaliyetlerinde rol üstlenmektedir. İran'ın istihbarat anlayışını diğer birçok devlet örneğinden ayıran temel unsurlardan biri, devlet güvenliği ile rejim güvenliğinin büyük ölçüde iç içe geçmiş olmasıdır. Bu nedenle İran açısından yabancı istihbarat faaliyetleri kadar iç muhalefet, toplumsal hareketler ve rejim karşıtı yapılanmalar da güvenlik tehdidi olarak değerlendirilebilmektedir. Özellikle 2022 sonrasında güvenlik aygıtlarının toplumsal hareketleri izleme ve denetleme kapasitesinin geliştirilmesi, istihbaratın İran'daki siyasi düzen açısından taşıdığı merkezi rolü daha görünür hale getirmiştir.[1]

İran'ın güvenlik politikası yalnızca iç dinamiklerle şekillenmemektedir. İsrail ile yaşanan istihbarat mücadelesi, İran'ın karşı-istihbarat kapasitesini geliştirmesini zorunlu kılarken Rusya ve Çin ile geliştirilen ilişkiler İran'ın güvenlik ve teknolojik kapasitesinin dış boyutunu oluşturmaktadır. Rusya özellikle askeri ve güvenlik işbirliği bakımından öne çıkarken, Çin teknoloji, uydu sistemleri, ekonomik kapasite ve dijital altyapı bakımından farklı bir rol üstlenmektedir. İstihbarat, geleneksel rejim güvenliği anlayışını korumakla birlikte değişen savaş ve teknoloji ortamına uyum sağlayarak daha çok katmanlı, teknolojik ve uluslararası ortaklıklara dayalı bir güvenlik mimarisine doğru evrildiği gözlemlenir.

İran'ın İstihbarat Yapısı

İran'ın istihbarat sistemi, farklı kurumların aynı güvenlik alanında faaliyet gösterdiği çok merkezli bir yapıya sahiptir. İstihbarat ve Güvenlik Bakanlığı, ülkenin temel istihbarat kurumu olarak iç ve dış istihbarat faaliyetlerinin önemli bölümünü yürütürken, IRGC'nin istihbarat yapılanması özellikle rejim güvenliği, iç tehditlerin takibi ve karşı-istihbarat alanlarında önemli bir rol üstlenmektedir. Bu kurumların görev alanları tamamen birbirinden ayrılmış değildir. Yetki alanlarının kesişmesi zaman zaman kurumsal rekabet meydana getirse de bu durum İran yönetimi açısından farklı güvenlik kurumlarının birbirini dengelemesini sağlayan bir mekanizma olarak da değerlendirilebilir. Sahip olduğu çok merkezlilik, aynı zamanda karar alma süreçlerinin tek bir güvenlik kurumunun kontrolüne girmesini sınırlandıran bir yapı oluşturmaktadır.

---

[1] "Iranian Intelligence Community: An Overview," *Grey Dynamics*.

Devlet güvenliği ile rejim güvenliği arasındaki sınırlar oldukça geçirgendir. Yabancı bir devletin istihbarat faaliyeti olarak değerlendirilen bir girişim, yalnızca dış güvenlik problemi olarak değil, doğrudan rejimin devamlılığına yönelik bir tehdit olarak ele alınabilmektedir. Bu yaklaşım, sistemin neden iç güvenlik üzerinde de güçlü bir ağırlığa sahip olduğunu açıklamaktadır. Güvenlik kurumları açısından toplumsal hareketler, muhalif örgütlenmeler ve yabancı aktörlerle bağlantılı olduğu düşünülen yapılar aynı güvenlik çerçevesinde değerlendirilebilmektedir.

İran'ın güncel istihbarat politikasındaki en önemli dönüşümlerden biri karşı-istihbarat faaliyetlerinin giderek daha merkezi hale gelmesidir. İran-İsrail rekabetinde istihbarat faaliyetleri uzun süredir önemli bir yer tutmaktadır. İsrail'in İran'ın nükleer programı, askeri kapasitesi ve güvenlik bürokrasisi hakkında bilgi toplama çabaları Tahran açısından ciddi bir tehdit olarak görülmektedir. Bu nedenle İran açısından yalnızca dışarıdan bilgi toplamak değil, karşı tarafın İran içerisindeki bilgi kaynaklarını ve operasyonel ağlarını engellemek de temel güvenlik hedeflerinden biridir.

18 Mart 2026'da İsrail Savunma Bakanı İsrael Katz, İran İstihbarat Bakanı Esmail Khatib'in bir saldırıda öldürüldüğünü açıkladı. Reuters'ın haberinde İran makamlarının o tarihte Khatib'in ölümünü doğrulamadığı belirtilmiştir. Bu nedenle olayın akademik çalışmada İsrail tarafından açıklanan bir gelişme olarak aktarılması, kesinliği tartışmalı bir bilgiyi doğrulanmış gerçek şeklinde sunmaktan daha doğru olacaktır. 6 Nisan 2026'da ise İran devlet medyası, IRGC istihbarat yapılanmasının başındaki Majid Khademi'nin bir saldırıda öldüğünü duyurdu. Bu gelişme, İran'ın güvenlik ve istihbarat kadrolarının doğrudan hedef haline gelmesinin sistem açısından oluşturduğu kırılganlığı ortaya koymaktadır.

Buradan hareketle İran'ın karşı-istihbarat anlayışının yalnızca casusların tespit edilmesinden ibaret olmadığı söylenebilir. Üst düzey personelin korunması, iletişim güvenliği, operasyonel gizlilik, kurumlar arasındaki bilgi akışının kontrolü ve yabancı istihbarat servislerinin insan kaynaklarının tespit edilmesi aynı güvenlik anlayışının parçalarıdır.[2]

İsrail ile İstihbarat Mücadelesi

İran-İsrail rekabeti klasik casusluk faaliyetlerinin ötesine geçmiştir. İnsan istihbaratı, elektronik istihbarat, siber operasyonlar, sabotaj ve hedefli saldırılar bu rekabetin farklı boyutlarını oluşturmaktadır. İran açısından temel sorunlardan biri, askeri kapasitesinin karşı taraf tarafından önceden tespit edilmesini ve hedeflenmesini engellemektir. Bu nedenle istihbarat güvenliği, askeri kapasitenin kendisi kadar önemli hale gelmiştir.

2026'daki çatışmalar sırasında İran'ın üst düzey güvenlik ve askeri kadrolarına yönelik saldırılar, karşı-istihbarat sorununu daha da görünür hale getirmiştir. Bu durum İran'ın güvenlik kurumları içerisindeki bilgi akışını, personel güvenliğini ve yabancı istihbarat servislerinin olası sızma yöntemlerini yeniden değerlendirmesini gerekli kılmaktadır. İran'ın tehdit algısında dış ve iç güvenlik arasındaki sınırın giderek belirsizleştiği görülmektedir. Yabancı devletlerin etkisiyle bağlantılı olduğu düşünülen iç siyasi hareketler veya aktörler, İran güvenlik kurumları tarafından yalnızca siyasi muhalefet olarak değil, potansiyel dış güvenlik tehdidi olarak da değerlendirilebilmektedir.

---

[2] *"Authoritarian Upgrading in Action: Iran's Security Apparatuses After the Women, Life, Freedom Protest," Democratization, 2026.*

İran istihbaratının önemli bir diğer boyutu bölgesel faaliyetlerdir. Devrim Muhafızları'nın Kudüs Gücü aracılığıyla oluşturduğu ilişkiler, Tahran'ın yalnızca kendi sınırları içerisinde faaliyet gösteren bir güvenlik sistemine sahip olmadığını göstermektedir. Irak, Lübnan, Suriye ve Yemen gibi alanlarda İran'ın farklı devlet dışı aktörlerle geliştirdiği ilişkiler, Tahran'a bölgesel ölçekte bilgi toplama ve siyasi etki oluşturma imkânı sağlamıştır. Ancak bölgesel güç dengelerindeki değişim İran'ın bu ağlarını da baskı altına almaktadır. Dolayısıyla İran istihbaratının geleceği açısından önemli meselelerden biri, geçmişte oluşturulan bölgesel ağların değişen güvenlik ortamında ne ölçüde sürdürülebileceğidir.

2026 yılı içerisinde İran-İsrail istihbarat rekabetinin dikkat çeken boyutlarından biri, karşılıklı insan kaynağı ve vekil ağların kullanılması olmuştur. Temmuz 2026'da Mossad, İran İstihbarat Bakanlığı tarafından yönlendirildiğini açıkladığı bir operasyon ağının İsrail içerisinde bilgi toplamak ve üst düzey İsrailli yetkililere yönelik saldırılar gerçekleştirmek amacıyla kullanıldığını duyurmuştur.[3] İsrail makamlarına göre İran tarafı, doğrudan devlet görevlileri yerine suç örgütleri üzerinden İsrail içerisinde ve dışında insan kaynağı oluşturmaya çalışmıştır. Bu gelişme, İran'ın istihbarat faaliyetlerinde klasik ajan kullanımının yanında kriminal ağlardan yararlanma yönteminin de önem kazandığını göstermektedir. Ancak söz konusu iddiaların önemli bir bölümünün İsrail istihbarat kurumlarının açıklamalarına dayandığı ve bağımsız doğrulamanın sınırlı olduğu belirtilmelidir.

Bu gelişme aynı zamanda İran-İsrail rekabetinin yalnızca askeri hedeflere yönelik teknik istihbarat faaliyetlerinden ibaret olmadığını ortaya koymaktadır. Taraflar açısından karşı-istihbaratın yeni hedefi, yalnızca mevcut ajanların tespit edilmesi değil, potansiyel insan kaynaklarının daha operasyonel hale gelmeden önce belirlenmesi ve etkisizleştirilmesidir.[4] Dolayısıyla kriminal yapılar, sosyal bağlantılar, dijital iletişim kanalları ve sınır aşan insan hareketliliği istihbarat mücadelesinin parçaları haline gelmektedir. Bu durum, İran'ın İsrail'e yönelik faaliyetlerinde gizlilik ve erişim sorunlarını aşmak için dolaylı ağlara daha fazla önem verebileceğine işaret etmektedir.

2026'daki gelişmelerin bir diğer sonucu ise istihbarat faaliyetlerinin stratejik caydırıcılıkla daha fazla bütünleşmesidir. İran'ın bölgesel hedeflere yönelik operasyonlarında elde ettiği istihbaratın, yalnızca saldırı planlamasında değil, saldırıların etkisinin değerlendirilmesinde de kullanıldığına ilişkin değerlendirmeler bulunmaktadır. Uydu görüntüleri, elektronik veriler ve açık kaynaklardan elde edilen bilgilerin insan istihbaratıyla birleştirilmesi, İran-İsrail rekabetini çok katmanlı bir istihbarat savaşına dönüştürmektedir. Bu nedenle 2026 sonrasında tarafların karşı-istihbarat politikalarında veri güvenliği, uydu istihbaratı ve dijital izlerin kontrolünün daha fazla önem kazanması beklenmektedir.

Rusya Faktörü

Rusya, İran'ın güvenlik mimarisinde Çin'den farklı bir konuma sahiptir. Moskova ve Tahran arasındaki askeri ve güvenlik ilişkileri son yıllarda belirgin biçimde gelişmiştir.

---

[3] Reuters, "Who is Iran's Mohsen Rezaei, hardliner appointed to key security role?", 10 August 2026.
[4] Reuters, "US Could Not Verify Israeli Warnings of Iran Plots Against Trump, Sources Say", 13 August 2026.

17 Ocak 2025'te iki ülke arasında imzalanan Kapsamlı Stratejik Ortaklık Anlaşması, siyasi, ekonomik ve güvenlik alanlarındaki ilişkileri daha kurumsal bir çerçeveye taşımıştır. Ancak bu anlaşmanın NATO benzeri otomatik bir karşılıklı savunma garantisi oluşturmadığına dikkat edilmelidir. 2026 savaşında Rusya'nın İran'a istihbarat sağladığı yönünde haberler de ortaya çıkmıştır. The Washington Post, 6 Mart 2026'da üç ABD'li yetkiliye dayanarak Rusya'nın İran'a ABD kuvvetlerini hedef almaya yönelik istihbarat sağladığını bildirmiştir.[5] Ancak bu tür istihbarat değerlendirmelerinin tamamının kamuya açık biçimde bağımsız olarak doğrulanması mümkün değildir.

Temmuz 2026'da Reuters da İran'ın Körfez'deki CIA tesislerine yönelik saldırıları sonrasında ABD istihbarat çevrelerinde Rusya'nın olası rolünün araştırıldığını bildirmiş, ancak kesin bir sonuca ulaşılmadığını aktarmıştır. Bu nedenle Rusya'nın İran'a verdiği desteği kesinleşmiş ve sınırsız bir istihbarat ortaklığı şeklinde tanımlamak yerine, raporlanan istihbarat ve teknoloji desteği olarak ifade etmek daha akademikdir.

Rusya açısından İran; ABD'nin Ortadoğu'daki etkisinin sınırlandırılması, bölgesel nüfuz ve Batı yaptırımlarına karşı alternatif ağların oluşturulması bakımından stratejik önem taşımaktadır. Bununla birlikte Moskova'nın kendi ulusal çıkarları bulunmaktadır. Bu nedenle Rusya-İran ilişkisi koşulsuz bir ittifaktan ziyade pragmatik bir stratejik ortaklık niteliğindedir.

Çin Faktörü

Çin'in İran açısından önemi Rusya'dan farklıdır. Pekin'in temel avantajı doğrudan askeri müdahaleden ziyade teknoloji, ekonomik kapasite ve çift kullanımlı teknolojiler alanında ortaya çıkmaktadır. Özellikle uydu görüntüleri, uzaktan algılama, yapay zekâ, elektronik sistemler ve siber teknolojiler çağdaş istihbarat faaliyetlerinin önemli unsurları haline gelmiştir.

2026 savaşında Çin bağlantılı şirketlerin İran'a uydu görüntüleri ve istihbarat kapasitesi sağlayıp sağlamadığı konusunda çeşitli haberler ve değerlendirmeler yayımlanmıştır. The Washington Post, Çinli şirketlerin uydu görüntüleri, uçuş takip verileri ve yapay zekâ destekli analizler üzerinden İran savaşıyla bağlantılı istihbarat faaliyetleri yürüttüğünü bildirmiştir. Çin merkezli veya Çin bağlantılı bir şirketin İran'a teknoloji ya da veri sağlaması, otomatik olarak Çin devletinin doğrudan istihbarat operasyonu anlamına gelmemektedir.[6] Bu nedenle akademik bir çalışmada şirket faaliyetleri ile devlet politikası birbirinden ayrılmalıdır.

Çin'in İran açısından uzun vadeli öneminin temelinde teknoloji bulunmaktadır. Modern savaş ortamında istihbarat yalnızca insan kaynaklarından elde edilen gizli bilgilerle sınırlı değildir. Uydu görüntüleri, açık kaynak verileri, yapay zekâ destekli analizler ve elektronik istihbarat, hedef tespitinin temel unsurları haline gelmiştir. Bu açıdan Çin, İran'ın istihbarat kapasitesinin teknolojik boyutunda Rusya'dan farklı ve tamamlayıcı bir rol oynayabilmektedir.

İran-Rusya-Çin ilişkilerini doğrudan üçlü istihbarat ittifakı olarak tanımlamak yetersiz kalabilir. Üç ülkenin ABD'nin küresel etkisini sınırlama konusunda ortak çıkarları bulunmasına rağmen, her birinin İran'a yönelik politikası kendi stratejik hedefleri tarafından

---

[5] The Washington Post, "Russia is providing Iran with targeting information to attack American forces in the Middle East," 6 March 2026.

[6] The Washington Post, "Chinese firms market Iran war intelligence 'exposing' U.S. forces," 4 April 2026.

belirlenmektedir. Rusya açısından İran; Ortadoğu'daki güç dengesi, askeri rekabet ve ABD etkisinin sınırlandırılması bakımından önem taşımaktadır. Çin açısından ise İran; enerji güvenliği, ekonomik ilişkiler, bölgesel ulaşım hatları ve ABD'nin Ortadoğu'daki stratejik varlığı açısından değerlidir. Dolayısıyla üç ülke arasında ortaya çıkan yapı, bütünleşmiş bir istihbarat ittifakından çok esnek, çıkar temelli ve alanlara göre değişebilen güvenlik işbirliği olarak değerlendirilebilir.

Bu durum İran açısından hem avantaj hem de sınırlılık yaratmaktadır. Avantaj, Tahran'ın Batı merkezli güvenlik ve teknoloji sistemine alternatif ortaklara sahip olmasıdır. Sınırlılık ise Moskova ve Pekin'in İran'ın bütün stratejik hedeflerini kendi hedefleriyle özdeşleştirmemesidir. İran, Rusya ve Çin'i kendi güvenlik kapasitesinin yerine koymaktan ziyade, mevcut istihbarat kapasitesini destekleyen stratejik ortaklar olarak kullanmaktadır.

2026 Sonrası İran İstihbaratının Dönüşümü

2026 yılında yaşanan çatışmalar, İran istihbarat sisteminin geleceği açısından önemli bir kırılma oluşturmuştur. Üst düzey güvenlik kadrolarının hedef alınması, İran'ın karşı-istihbarat kapasitesindeki sorunları gündeme getirirken Rusya ve Çin bağlantılı olduğu bildirilen teknoloji ve istihbarat desteği, modern savaşta dış ortaklıkların önemini göstermiştir.

2026 yazında İran güvenlik mimarisinde yaşanan kurumsal değişiklikler, savaş deneyiminin istihbarat ve karar alma mekanizmalarını yeniden şekillendirdiğini göstermektedir. Ağustos 2026'da eski Devrim Muhafızları komutanı Mohsen Rezaei'nin Ulusal Güvenlik Yüksek Konseyi sekreterliğine getirilmesi, güvenlik karar alma mekanizmasında Devrim Muhafızları kökenli aktörlerin ağırlığının arttığına işaret etmektedir.[7] Rezaei'nin daha önce Devrim Muhafızları komutanlığı yapmış olması ve yeni dönemde üst düzey güvenlik kararlarının merkezine yerleşmesi, İran'ın savaş sonrası güvenlik politikasında askeri tecrübenin ve rejim güvenliği perspektifinin güçlenebileceğini düşündürmektedir. Bununla birlikte bu atamanın tek başına kurumsal bir politika değişikliğini kanıtlamadığı ve uzun vadeli sonuçlarının izlenmesi gerektiği vurgulanmalıdır.

Bunun yanında İran'ın askeri komuta yapısında koordinasyonu artırmaya yönelik bir yeniden yapılanma sürecine girdiği görülmektedir. Ağustos 2026'da Silahlı Kuvvetler Genelkurmay Başkanlığı ile Khatam ol-Anbia Merkez Karargâhı arasındaki koordinasyon ve yapılanmanın yeniden düzenlenmesine yönelik talimat verilmesi, savaş sırasında ortaya çıkan kurumsal koordinasyon sorunlarının giderilmeye çalışıldığını göstermektedir. Bu düzenleme istihbarat açısından da önemlidir; çünkü farklı askeri ve güvenlik kurumları arasında bilginin daha hızlı aktarılması, hedef tespiti ve tehdit değerlendirmesinin merkezileştirilmesi açısından kritik bir unsur haline gelmektedir.

2026 savaşlarının ortaya çıkardığı bir diğer önemli sonuç, İran'ın istihbarat kapasitesinin giderek daha fazla uzay ve elektronik sistemlere bağımlı hale gelmesidir. İran'ın bölgedeki ABD tesislerine yönelik operasyonlarında ticari uydu görüntülerinden ve Rusya ile Çin kaynaklı olabileceği değerlendirilen uydu verilerinden yararlanıldığına ilişkin çeşitli raporlar bulunmaktadır. Bu gelişme, İran'ın kendi uydu kapasitesinin ötesinde dış kaynaklardan elde edilen uzaktan algılama verilerini askeri planlama süreçlerine dahil etme ihtimalini gündeme

---

[7] *Reuters, "Iran, US Make Competing Claims Over Control of Strait of Hormuz", 13 August 2026.*

getirmektedir. Böylece İran istihbaratının geleceğinde insan istihbaratı ile uydu, sinyal ve açık kaynak istihbaratının birlikte kullanılması daha belirgin hale gelmektedir.

Dolayısıyla 2026 sonrası dönemde İran açısından temel mesele yalnızca yeni istihbarat personeli veya kurumları oluşturmak olmayacaktır. Asıl dönüşüm; farklı güvenlik kurumlarının elde ettiği verilerin tek bir operasyonel değerlendirme sisteminde birleştirilmesi, yabancı istihbarat sızmalarının azaltılması, uydu ve elektronik istihbarat kapasitesinin geliştirilmesi ve savaş alanından elde edilen verilerin daha hızlı biçimde karar alma mekanizmalarına aktarılması üzerinden gerçekleşebilir. Bu çerçevede İran'ın istihbarat sistemi, klasik rejim güvenliği anlayışından daha bütünleşik bir "istihbarat-savaş teknolojisi" modeline doğru ilerlemektedir.

Sonuç

İran istihbarat sistemi, günümüzde yalnızca bilgi toplayan kurumların toplamından oluşmamaktadır. MOIS ve IRGC istihbarat yapılanmasının merkezinde bulunduğu sistem rejim güvenliği, karşı-istihbarat, iç güvenlik, bölgesel nüfuz ve teknolojik kapasiteyi birbirine bağlayan geniş bir güvenlik mimarisi meydana getirmektedir.

İsrail ile yürütülen istihbarat mücadelesi bu sistemin karşı-istihbarat boyutunu öne çıkarırken, 2026 yılındaki gelişmeler İran'ın üst düzey güvenlik kadrolarının dahi hedef alınabileceğini göstermiştir. Bu durum Tahran açısından yalnızca askeri savunma sorununu değil, aynı zamanda istihbarat güvenliği ve kurumsal dayanıklılık sorununu da ortaya çıkarmaktadır.

Rusya ve Çin ise İran'ın bu dönüşümünde birbirinden farklı roller üstlenmektedir. Rusya daha çok askeri ve güvenlik işbirliği, istihbarat paylaşımı ve savaş tecrübesi bakımından öne çıkarken; Çin teknolojik kapasite, uydu verileri, elektronik sistemler ve ekonomik ilişkiler açısından önem kazanmaktadır. Ortak tehdit algılarının ve karşılıklı çıkarların oluşturduğu esnek bir güvenlik ağı olarak da ele alınabilir. İran'ın Moskova ve Pekin'le ilişkisi, Batı'nın siyasi ve teknolojik baskısını dengeleme açısından Tahran'a önemli imkânlar sağlasa da bu iki aktörün desteği kendi ulusal çıkarlarıyla sınırlıdır.

Sonuç olarak İran istihbaratının dönüşümü, yalnızca İran'ın iç güvenlik politikalarındaki değişimle açıklanmaz. İran-İsrail istihbarat mücadelesi, Rusya ile gelişen güvenlik ilişkileri, Çin'in teknolojik kapasitesi ve modern savaşta yapay zekâ ile uydu istihbaratının artan önemi birlikte değerlendirildiğinde, İran'ın giderek daha teknolojik ve çok aktörlü bir istihbarat ortamına uyum sağlamaya çalıştığı görülmektedir. Çağdaş istihbarat rekabetinin yalnızca devletlerin gizli servisleri arasındaki mücadeleden ibaret olmadığını göstermektedir. Devlet kurumları, askeri yapılar, teknoloji şirketleri, uydu sistemleri, siber kapasite ve açık kaynak verileri aynı güvenlik ekosisteminin parçaları haline gelmektedir. İran'ın önümüzdeki dönemdeki istihbarat kapasitesi de bu yeni ekosisteme ne ölçüde uyum sağlayabileceğine ve özellikle karşı-istihbarat açıklarını ne kadar azaltabileceğine bağlı olacaktır.

Kaynakça

Associated Press, "Trump Downplays Importance of Russia Reportedly Sharing Intel with Iran to Help It Hit US Targets." 2026.

Grey Dynamics, "Iranian Intelligence Community: An Overview."

Middle East Council, "Strategic Transactionalism: The Iran-Russia Partnership." 2025.

Reuters, "Israel Says Iranian Intelligence Minister Khatib Killed Overnight." 18 March 2026.

Reuters, "Head of Iran's Revolutionary Guards Intelligence Organisation Announced as Dead, State Media Reports." 6 April 2026.

Reuters, "Iran Strikes on CIA Facilities Prompt Questions About Possible Russian Role." 22 July 2026.

Reuters, "Mohsen Rezaei Appointed as Secretary of Iran's Top Security Body." 10 August 2026.

Reuters, "Iran, US Make Competing Claims Over Control of Strait of Hormuz", 13 August 2026.

Wege, Carl Anthony, "Iran's Intelligence Establishment." Journal of U.S. Intelligence Studies, 2015.

The Washington Post, "Russia Is Providing Iran with Targeting Information to Attack American Forces in the Middle East." 6 March 2026.

The Washington Post, "Chinese Firms Market Iran War Intelligence 'Exposing' U.S. Forces." 4 April 2026.

Authoritarian Upgrading in Action: Iran's Security Apparatuses After the Women, Life, Freedom Protest. Democratization. 2026.